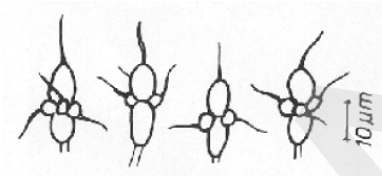

AYVA VE ARMUTTA KAHVERENGİ LEKE

Diplocarpon mespili (Sor.) Sutton (= *Fabraea maculata* Atk.)

1. ETMENİN TANIMI VE YAŞAYIŞI

Etmenin eşeysiz formu *Entomosporium maculatum* Lev.'dur. Hastalık, yaprak, meyve ve sürgünlerde görülür. Konidiospor devresinde subepidermal durumdaki aservuluslar yaprak sürgün ve meyveler üzerindeki lekelerin merkezinde yer

Şekil 8: Kahverengi leke etmeninin konidiosporları.

alırlar, siyah ve küçüktürler. Epidermisin parçalanmasıyla açığa çıkarlar. Beyaz renkli konidiosporlar (18-20x12-14 µm) tipik görünüşe sahiptirler. Konidiosporlar 5 hücreli olup, küçük olan 3 hücresi, 2 büyük hücrenin birleşme noktasında lateral olarak yer alır. Uç kısımlarında bulunan uzantılar nedeniyle de genel görünümü böceğe benzer (**Şekil 8**).

Suda 1 saat tutulduğunda her hücre ayrı ayrı çimlenebilir. Kış geçiren enfekteli yapraklarda apotesyumlar oluşur. Her biri 8 askospor içeren askuslar, olgunlaştıklarında yaşlı yaprakların kütikulası üzerinde ortaya çıkarlar. Askosporlar iki hücrelidir.

Kış enfekteli yapraklarda konidiospor ve askospor, kanserli sürgünlerde ise konidiospor olarak geçirir ve primer enfeksiyonlara neden olur.

Kış geçirmiş enfekteli yapraklardan konidiosporlar yağmur ve yağmurlama sulama ile yayılırlar. Yağmurlarla başlayan rutubetli dönemde, apotesyumlardan askosporlar boşalır. Enfeksiyon periyodunun başlangıcından itibaren 7 gün sonra lezyonlar görülmeye başlar. Yaprak ve meyvelerin enfeksiyona duyarlılığı olgunlukla azalmaz. Sekonder enfeksiyonlar yaz boyunca devam eder.

Hastalık ılıman kış ve rutubetli ilkbaharı takiben daha çok görülür.

2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

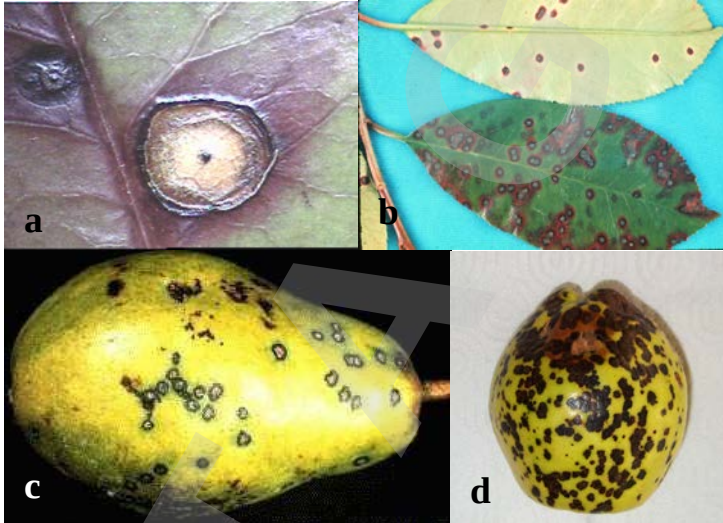
Hastalık yaprak, meyve ve genç sürgünlerde görülür. Fungus, ayva ve muşmula yapraklarında ortası siyah, şişkin ve dairesel koyu kahverengi lekeler oluşturmaktadır (**Şekil 9a,b**). Bu lekeler yaprak saplarında da rastlanır. Oluşan lekeler çoğalarak erken yaprak dökümüne neden olur.

Fungus genç sürgünlerde uzun, hafif içe çökük, kahverengi lekeler oluşturur. Lekeler çoğalınca genç sürgünleri kurutur.

Meyvelerinde oluşan lekeler kahverengi, kenarları dişli olup, ortalarında siyah aservuluslar vardır (**Şekil 9c,d**). Lekeler büyümekte olan meyvenin herhangi bir yerinde meydana gelir. Bu lekeler çoğaldıkça meyve deforme olur, çatlar ve meyvenin diğer mikroorganizmalarla enfekte olmasına olanak sağlar. Meyve enfeksiyonları büyüme sezonu boyunca görülür.

Fidanlıklarda yaprak dökümü ve sürgün enfeksiyonları önemlidir. Fidanlarda bodurlaşmaya neden olur.

Yurdumuzda ayva yetiştirilen bölgelerde, özellikle Marmara Bölgesi'nde görülmektedir. Yazları sıcak ve rutubetli olan bölgelerde daha yaygındır.

Şekil 9. Kahverengi leke hastalığının yaprakta (a,b), armut meyvesinde (c) ve ayva meyvesindeki belirtileri(d).

3. KONUKÇULARI

Başlıca konukçuları ayva, armut ve muşmuladır. Nadiren şiddetli enfekteli armut yada ayva bahçesine yakın elma ağaçlarında da görülebilir.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

- Hastalıklı dallar hastalık etmeninden ari olan yere kadar budanmalı ve yok edilmelidir.
- Enfeksiyon kaynağı yere dökülen yapraklar olduğundan, bu yapraklar toplanarak yakılmalı veya gömülmelidir.
- Fidanlıklarda iyi havalanma ve hızlı kurumayı sağlamak için sıralar arası mesafe yeterli genişlikte olmalıdır.

4.2. Kimyasal Mücadele

4.2.1. İlaçlama zamanı

İlk ilaçlama çiçek açmadan yapılmalı ve çiçek açtıktan sonra kullanılan preparatın etki süresi dikkate alınarak enfeksiyon riski sona erinceye kadar ilaçlamalar tekrarlanır.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü kullanılır.

4.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlama, ağacın her tarafını kaplayacak şekilde yapılmalıdır.